

Česká pomoc lidem zasaženým válkou na Ukrajině byla v prvním roce války neuvěřitelná, shodly se diskutující na ombudsmanské debatě. Zamyslely se také nad dlouhodobými výzvami

24.2.2023 - | Veřejný ochránce práv

Situaci v Kyjevě zná Maria jenom z vyprávění svých blízkých, sama už před válkou žila nějakou dobu v Česku. Z dovolené u rodiny se vloni vrátila na Moravu jen šest dní před ruskou invazí na Ukrajinu. Za několik týdnů už tady pomáhala začít nový život své mamince, která za ní odjela z ostřelovaného města do bezpečí. „Původně se mnou chtěla zůstat jen několik měsíců. Všichni věřili, že válka skočí a celá rodina se vrátí,“ vzpomněla Mariia na rodinné plány, které se ani po roce zatím nenaplnily.

Silné vzpomínky a emoce mají s prvními dny války spojené všichni účastníci ombudsmanské debaty, včetně organizátorů: *„Vypuknutí války na Ukrajině je nejhorší událost mého života. Nedokázali jsme si to představit. A důsledky, které ponese, jsou podle mého názoru nedozírné. Především proto, že válka na Ukrajině zhroutila bezpečnostní systém mezinárodní spolupráce, který se tu ustavil po druhé světové válce. Nikdo neočekával, že člen Rady bezpečnosti OSN, který má chránit, se dopustí agrese proti sousednímu státu,“* uvedl ombudsman Stanislav Křeček.

Ten si k diskuzi spolu se svým zástupcem Vítem Alexanderem Schormem pozval kromě Marii Svyrydové také ředitelku integračního centra pro cizince Jihomoravského kraje Alenu Krejčí a koordinátorku služeb pro cizince z Diecézní charity Brno Dagmar Sáru Norkovou. Pozvání přijaly také vrchní komisařka odboru pořádkové policie Dagmar Doležalová, zástupkyně Mezinárodní organizace pro migraci Markéta Fišarová a poradkyně z organizace Meta Tereza Švandová.

Společnost Meta se zaměřuje na vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem. Tereza Švandová ocenila, jak rychle dokázaly Jihomoravský kraj a Brno zareagovat na příchod tisíců ukrajinských dětí. Zmínila i vznik specializované školy pro ukrajinské žáky v Brně: *„Ano, otevřením školy pro ukrajinské žáky se začaly tvořit segregované třídy, což všichni víme, že není ideální postup. Ale v té situaci bylo opravdu unikátní, že se podařilo dostat děti na jedno místo, kde na začátku nebylo primární vzdělávání, jako spíš adaptace a socializace. Místo, kde se děti setkávaly a měly možnost trávit čas. To bylo velice důležité, že tam zkrátka jsou s těmi svými, se kterými si zatím rozumí.“* Teď je podle ní klíčové najít způsob a možnosti, jak děti začleňovat co nejvíc do běžných tříd.

„V momentě, kdy válka vypukla, tak musím říct, že možná i zkušenosti, které jsme si zažili s covidem a tady konkrétně v Jihomoravském kraji s tornádem, neskutečně mobilizovaly krizové štáby,“ ocenila ředitelka Centra pro cizince Jihomoravského kraje Alena Krejčí rychlou reakci a spolupráci různých složek krizového řízení i zapojení neziskových organizací.

Podobnou zkušenost má se spoluprací v rámci Krajského centra pomoci Ukrajině i vrchní komisařka Dagmar Doležalová. Podle koordinátorky služeb pro cizince Dagmar Sáry Norkové z Diecézní charity se díky rychlé komunikaci dokázala Charita při nabízení pomoci rychle zorientovat a soustředit například na pomoc lidem se speciálními potřebami, kteří nemohli zůstat ve sdíleném ubytování.

Zároveň se účastnice diskuze shodly, že příchod lidí zasažených válkou ukázal na slabiny současného českého systému. Jeho zlepšení pak pomůže nejen příchozím z Ukrajiny: *„Jsou tady skupiny, jak jsou matky samoživitelky, české občanky, pro které nefungovaly služby, nefungoval systém dostupného bydlení. A tím, že velká skupina uprchlíků jsou matky s dětmi, tak se nám ten problém zvýšil. A ukazuje se, že když Česká republika na něco neměla funkční systém, a přišla ta zranitelná skupina, která je v té stejné situaci, tak je někdy složité, je podpořit a něco pro ně udělat,”* upozornila Markéta Fišarová. Podobně se podle Aleny Krejčí nebo Sary Norkové projevuje nedostatek dětských lékařů nebo stomatologů. Do budoucna bude podle nich zásadní také psychologická pomoc.

Pro příchozí je podle diskutujících důležitá také předvídatelnost a stabilita státem nastavených pravidel. Jen tak mohou příchozí dlouhodobě plánovat. *„Potřebují dostupné bydlení, možnosti zdokonalit se v češtině a stabilní práci,”* shrnul moderátor diskuze, zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm výzvy pro budoucí život Ukrajinců v Česku. Veřejný ochránce práv je připravený příchozím pomáhat nejen ve chvílích, kdy jej přímo požádají o pomoc. Bude také pokračovat v připomínkování právních předpisů, které se životů lidí zasažených válkou u nás bezprostředně dotýkají.

https://www.ochrance.cz/aktualne/ceska_pomoc_lidem_zasazenym_valkou_na_ukrajine_byla_v_prvni_m_roce_valky_neuveritelna_shodly_se_diskutujici_na_ombudsmanske_debate-_zamyslely_se_take_nad_dlouhodobymi_vyzvami